

Zestaw nr

Nazwisko i imię

Podpis uczestnika

Pieczęć szkoły

Ocena Komisji Szkolnej

Rodzaj pytania	Pytanie opisowe (0–25 pkt)	Zadanie z podstaw ekonomii (0–15 pkt)	Pytania testowe (0–60 pkt)	Razem
Ocena				

XXVIII OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

**Rok szkolny 2014/2015
Zawody I stopnia (szkolne)**

Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym – wybierz **JEDEN** z dwóch podanych poniżej tematów.
(0–25 pkt)

1. Scharakteryzuj uwarunkowania wzrostu gospodarczego w Polsce po 1989 r.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

- Definicja wzrostu gospodarczego i struktury tworzenia PKB.
- Czynniki wzrostu gospodarczego w teorii ekonomii.
- Charakterystyka dynamiki PKB w Polsce po 1989 r.
- Omówienie wpływu wybranych uwarunkowań na wzrost gospodarczy w okresie transformacji:
 - prywatyzacji,
 - wzrostu wydajności, postępu technologicznego i modernizacji gospodarki,
 - liberalizacji wymiany handlowej,
 - reform strukturalnych i funduszy unijnych,
 - inwestycji zagranicznych i globalizacji.
- Własna ocena przebiegu wzrostu gospodarczego w Polsce po 1989 r.

2. Omów najważniejsze cechy procesu transformacji gospodarczej w Polsce.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

- Transformacja gospodarcza jako proces tworzenia gospodarki rynkowej.
- Powiązanie transformacji ze zmianami politycznymi i społecznymi w kraju.
- Najważniejsze cechy procesu transformacji:
 - odejście od gospodarki nakazowo-rozdziałowej, likwidacja niedoborów dóbr i usług oraz uwolnienie cen,
 - swoboda działalności gospodarczej,

- c) przekształcenia własnościowe w gospodarce – prywatyzacja oddolna i odgórna,
 - d) powstanie nowoczesnego systemu bankowego i rynku kapitałowego,
 - e) umożliwienie napływu kapitału zagranicznego.
4. Negatywne konsekwencje transformacji – koszty społeczne (bezrobocie, spadek dochodów realnych wybranych grup społecznych), zachwianie stosunków ekonomicznych w gospodarce w związku z nieoczekiwaną inflacją, dominacja firm zagranicznych w niektórych sektorach gospodarki.

Zadanie z podstaw ekonomii (0–15 pkt)

W tabelach podano wybrane wskaźniki ekonomiczne dotyczące gospodarki Polski w latach 1990–2010.

Odpowiedz na poniższe pytania. Odpowiedzi krótko uzasadnij:

- a) Kiedy w Polsce wystąpiła recesja i w którym roku poziom PKB przekroczył poziom PKB z 1989 r.? (3 pkt)

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Dynamika realnego PKB (rok poprzedni = 100)	88,4	93,0	102,6	103,8	105,2	107,0	106,1	106,8	104,8	104,1
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	685,8	170,3	143,0	135,3	132,2	127,8	119,9	114,9	111,8	107,3

Recesja w Polsce wystąpiła w latach 1990–1991, ponieważ wskaźnik dynamiki realnego PKB był mniejszy niż 100. PKB przekroczył poziom z 1989 r. w roku 1996, ponieważ dopiero wówczas skumulowany indeks dynamiki PKB przekroczył wartość 1 ($1 \times 0,884 \times 0,93 \times 1,026 \times 1,038 \times 1,052 \times 1,07 \times 1,061$).

- b) W jakich latach wystąpiła w Polsce hiperinflacja? (2 pkt)

Hiperinflacja to rodzaj bardzo wysokiej inflacji. Miała ona miejsce w Polsce w początkowym okresie transformacji – w 1990 r.

- c) W 1995 r. przeciętne wynagrodzenie w gospodarce wynosiło 700 zł, a w 1998 r. 1240 zł. Jak zmieniła się siła nabywczą osoby osiągającej wynagrodzenie równe przeciętnemu w tym okresie? (4 pkt)

Jednym ze sposobów określenia zmiany siły nabywczej wynagrodzeń jest porównanie nominalnej zmiany wynagrodzeń w danym okresie z odpowiednią zmianą wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. Przeciętne wynagrodzenie w 1998 r. było nominalnie wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w 1995 r. o 77,14% [$(1240 \text{ zł} / 700 \text{ zł}) - 1$]. W tym samym okresie ceny wzrosły o 54,02% [$(1 \times 1,199 \times 1,149 \times 1,118) - 1$]. Zmiana siły nabywczej (realnego wynagrodzenia) w 1998 r. względem 1995 r. wyniosła około 15% [$(1,7714 / 1,5402) - 1$].

- d) Ile wynosił PKB *per capita* w 2008 r. w cenach stałych z 2005 r.? (3 pkt)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PKB <i>per capita</i> w cenach bieżących (w zł)	20379	21144	22061	24209	25759	27781	30865	33464	35256	37115
Deflator PKB (rok 2005 = 100)	91,2	93,2	93,6	97,4	100,0	101,5	105,5	108,8	112,8	114,4

W 2008 r. PKB *per capita* w cenach stałych z 2005 r. wyniósł około 30 757 zł ($33\,464 \text{ zł} / 1,088$).

- e) O ile procent w ujęciu realnym wzrósł PKB *per capita* w okresie 2001–2010? (Jako rok odniesienia przyjmij 2001 r.). (3 pkt)

Dla obliczenia realnej zmiany należy przeliczyć PKB w cenach bieżących, tak aby sprowadzić wartości do porównywalności z wykorzystaniem deflatora. W tym celu wartość PKB *per capita* należy wyrazić w cenach stałych dla wybranego roku (np. 2005 r.). W okresie 2001–2010 PKB *per capita* w ujęciu realnym wzrósł o 45,19%, ponieważ: wartość PKB *per capita* w 2001 r. w cenach z 2005 r. to około 22 345 zł ($20\,379 \text{ zł} / 0,912$), wartość PKB *per capita* w 2010 r. w cenach z 2005 r. to około 32 443 zł ($37\,115 \text{ zł} / 1,144$), a zatem: [$(32\,443 \text{ zł} / 22\,345 \text{ zł}) - 1$] = 45,19%.

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowej odpowiedzi. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

1. Ekonomia zajmuje się przede wszystkim:

- odkrywaniem coraz nowszych sposobów, jak nie stracić pieniędzy, prowadząc firmę
- udowadnianiem, że gospodarki wolnorynkowe są lepsze niż gospodarki, w których dochodzi do interwencji państwa
- poszukiwaniem takich wyborów, które pozwolą efektywnie wykorzystać ograniczone zasoby
- ustalaniem najbardziej sprawiedliwego podziału dostępnych dóbr i usług

2. Nadzwyczaj dobre plony pomidorów spowodują:

- wzrost podaży pomidorów
- wzrost ceny rynkowej pomidorów
- spadek popytu na pomidory
- wzrost cen ogórków

3. Jeśli popyt na pewien produkt jest elastyczny, to wartość bezwzględna współczynnika elastyczności cenowej popytu wynosi:

- mniej niż zero
- więcej niż zero
- mniej niż jeden
- więcej niż jeden

4. Kombinacje ilościowe dóbr, które konsument może nabyć przy danym dochodzie i aktualnym poziomie cen w gospodarce, tworzą:

- izokosztę
- linię ograniczenia budżetowego
- krzywą jednakowej użyteczności
- krzywą cena-konsumpcja

5. W długim okresie:

- wszystkie koszty są stałe
- koszty całkowite są równe kosztom zmiennym
- koszty zmienne są równe kosztom stałym
- koszty stałe są zawsze większe niż koszty zmienne

6. Występowanie zysków ekonomicznych i strat ekonomicznych:

- jest nieuniknione w procesie alokacji zasobów w gospodarce
- pozwala na bardziej sprawiedliwy podział dochodów w długim okresie
- nie ma wpływu na wielkość produkcji w gospodarce, bo zależy ona od efektywnego popytu
- jest brane pod uwagę przy wyznaczaniu korzyści skali

7. Cechy którego z poniższych rynków są najbardziej zbliżone do modelu konkurencji doskonałej?

- węgla kamiennego
- obuwia sportowego
- sprzętu komputerowego
- akcji korporacji międzynarodowej notowanych na giełdzie

8. Popyt na pracę zależy głównie od:

- wielkości podaży pracy
- popytu na dobra i usługi, które są wytwarzane za pomocą tego czynnika wytwórczego
- elastyczności cenowej tego czynnika wytwórczego
- podaży pozostałych czynników wytwórczych

9. Andrzej zamierza kupić na dużym, międzynarodowym portalu aukcyjnym gitarę elektryczną znanego rockmana. Który z niżej wymienionych nagłówków z prasy ekonomicznej Andrzej przyjąłby w tej sytuacji z zadowoleniem?

- „Dolar umacnia się”
- „Złotówka osłabła”
- „Deprecjacja dolara”
- nie ma to dla niego znaczenia, bo i tak transakcja zostanie przeliczona przez bank na złote

10. W przypadku której metody obliczania PKB uzyskamy największy wynik?

- metoda sumowania produktów
- metoda sumowania dochodów
- metoda sumowania wydatków
- w każdej z powyższych metod uzyskamy taki sam wynik

11. Jeśli w 2012 r. stopa bezrobocia wyniosła 15%, a w 2013 r. 12%, to w tym okresie nastąpiła zmiana o:

- 3 procent
- 3 punkty procentowe
- 20 punktów procentowych
- 30 punktów bazowych

12. Im większa jest skłonność gospodarstwa domowego do konsumpcji, tym:

- wyższa jest stopa bezrobocia cyklicznego
- mniejsza jest skłonność do oszczędzania
- wyższa jest stopa procentowa w gospodarce
- niższy jest poziom cen w gospodarce

13. Funkcjonowanie współczesnego systemu bankowego oparte jest przede wszystkim na:

- rezerwach całkowitych
- rezerwach częściowych
- rezerwach złota i SDR
- kredytach redyskontowych

14. W gospodarce szara strefa obejmuje:

- działalność w specjalnych strefach ekonomicznych
- zatrudnianie pracowników „na czarno”
- zakłady, których działalność ze względu na interes państwa jest niejawna
- wszystkie towary, których produkcja jest zakazana

15. Jeśli w jednym kraju dochód *per capita* wynosi 10 tys. euro, a w drugim kraju 12 tys. euro, to przy założeniu identycznej dynamiki PKB (*ceteris paribus*) absolutna różnica wartości dochodu *per capita*:

- będzie się zmniejszać
- pozostanie niezmienna
- będzie się powiększać
- może zarówno się zwiększyć, jak i zmniejszyć

16. W 1999 r. Piotrek założył lokatę terminową o stałym oprocentowaniu i terminie zapadalności 2 lata z kapitalizacją roczną. Kwota lokaty to 1000 zł. Roczne oprocentowanie wynosiło wówczas 15%, a roczna stopa inflacji 12%. Ile odsetek w przybliżeniu otrzymał Piotrek po upływie okresu lokaty?

- 60 zł
- 260 zł
- 300 zł
- 320 zł

17. Zaciągając kredyt w banku, jego koszt najlepiej określić na podstawie:

- tylko oprocentowania nominalnego
- oprocentowania nominalnego i prowizji
- oprocentowania nominalnego oraz długości okresu kredytowania
- rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania

18. Hipoteka to:

- każda nieruchomości, która może być przedmiotem zabezpieczenia kredytu bankowego
- rodzaj ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości
- sposób gromadzenia danych dotyczących zadłużonych nieruchomości
- hipoteczna kwota, którą można uzyskać ze sprzedaży nieruchomości

19. Na które z poniższych stanowisk w strukturach Unii Europejskiej nie został dotychczas wybrany Polak?

- Przewodniczący Komisji Europejskiej
- Komisarz Europejski ds. Budżetu i Programowania Finansowego
- Przewodniczący Parlamentu Europejskiego
- Przewodniczący Rady Europejskiej

20. Miernikiem stopy zwrotu z aktywów jest wskaźnik:

- ROA
- ROE
- ROS
- P/E

21. Stawka CIT w Polsce wynosi obecnie:

- 18%
- 19%
- 22%
- 23%

22. Bessa na giełdzie to okres, w którym:

- nie odbywają się sesje giełdowe
- pojawiają się nowe publiczne oferty
- następuje długotrwały spadek kursów
- zawieszono są notowania danego waloru w związku z niezrównoważeniem rynku

23. Który z poniższych indeksów nie jest obecnie notowany na GPW?

- WIG20
- WIG50
- WIG250
- WIRR

24. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe w odniesieniu do podatku pośredniego?

- płacą go wyłącznie pośrednicy
- wpłacany jest w formie zaliczek, które są rozliczane w rocznym zeznaniu podatkowym
- koszty jego poboru obciążają pośrednio sprzedawcę i nabywcę
- podmiot ponoszący ciężar ekonomiczny tego podatku nie płaci go bezpośrednio do urzędu skarbowego

25. Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe?

- zależność pomiędzy ceną obligacji i stopą procentową jest jednokierunkowa
- zależność pomiędzy ceną obligacji i stopą procentową jest odwrotnie proporcjonalna
- nie występuje stała zależność pomiędzy ceną obligacji i stopą procentową
- zmiany stopy procentowej odnoszą się tylko do rynku akcji, nie wpływają natomiast na rynek obligacji

26. Patrycja i Beata rozważają uruchomienie sklepu internetowego. W jakiej formie organizacyjnej założenie działalności gospodarczej w Polsce będzie najtańsze?

- spółka cywilna
- spółka jawna
- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- spółka komandytowa

27. Założenie, że organizację należy traktować jako podmiot złożony i wielowymiarowy, a jej wyniki nie są prostą sumą efektów poszczególnych podsystemów, jest charakterystyczne dla podejścia:

- behawioralnego
- holistycznego
- procesowego
- sytuacyjnego

28. Zasady BHP w działalności przedsiębiorstwa dotyczą:

- zarządzania dostawami towarów
- liczby produktów w portfolio, która powinna być wyznaczana zgodnie z zasadą 80/20
- sposobu obsługi klientów, tak aby zapewnić ich zadowolenie w możliwie najkrótszym czasie przy jednocześnie relatywnie niskiej cenie usług
- ergonomii stanowiska pracy i jego bezpieczeństwa technicznego

29. Która z poniższych form wejścia na rynek zagraniczny charakteryzuje się najmniejszym ryzykiem, kontrolą i zaangażowaniem zasobów po stronie eksportera?

- eksport pośredni
- joint venture
- franchising
- filia handlowa

30. Osoba upoważniona przez przedsiębiorcę do dokonywania czynności związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa to:

- mitoman
- cichy wspólnik
- prokurent
- figurant